

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

**МИСТЕЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ
У СУЧАСНОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ**

*(25-літній творчий внесок факультету мистецтв
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка)*

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

За загальною редакцією
Водяного Б. О., Смоляка О. С., Стельмащука З. М.

Тернопіль
2018

УДК 7.091-028.42
ББК 85
М 656

*Рекомендовано до друку вченою радою
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
Протокол №9 від 16.05.2018 року*

Рецензенти:

Круль П. Ф. – доктор мистецтвознавства, професор Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, академік Академії наук вищої освіти України

Зінків І. Я. – доктор мистецтвознавства, професор кафедри теорії музики Львівської музичної академії ім. М. В. Лисенка

Чайка В. М. – доктор педагогічних наук, професор Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Мистецька діяльність у сучасному соціокультурному просторі (25-літній творчий внесок факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка): колективна монографія / за заг. ред. Б. О. Водяного, О. С. Смоляка, З. М. Стельмашука. – Тернопіль: Факультет мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, 2018. – 440 с.

ISBN 978-617-595-089-2

У монографії розглянуто творчий доробок колективу факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, висвітлено питання теорії, практики та перспективи розвитку художньої творчості на сучасному етапі, виявлено загальні підходи до організації мистецької діяльності в контексті історії становлення факультету мистецтв.

Розкрито форми мистецької творчості факультету мистецтв серед яких: концертна діяльність художніх колективів факультетського та університетського рівнів, організація і проведення фестивалів-конкурсів, культурно-просвітницька творчість викладачів та студентів факультету мистецтв у музичному, театральному, образотворчому та дизайнерському напрямках, та мистецька діяльність окремих персоналій.

Видання адресоване викладачам та студентам вищих навчальних мистецьких закладів та усім тим, хто займається мистецькою діяльністю.

ISBN 978-617-595-089-2

© Факультет мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

3.1.1. Фестивально-конкурсна діяльність бандуристів Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка (Євгенєва М. В.)	238
3.1.2. Студентський фестиваль-конкурс «Окрилені піснею»: історія та сьогодення (Буркацька О. Я.)	251
3.2. Концертно-просвітницька діяльність музично-виконавських класів викладачів факультету мистецтв	266
3.2.1. Творчі колективи та солісти-виконавці класів баяну і гітари (Баньковський А. М.)	266
3.2.2. Концертно-просвітницька та конкурсно-фестивальна діяльність випускників фортепіанних класів (Гринчук І. П., Проців Л. Й.)	274
3.2.3. Концертно-просвітницька діяльність випускників класу струнно-смичкових інструментів (Михайлюк О. О.)	303
3.2.4. Концертна та просвітницька діяльність студентів-бандуристів ТНПУ ім. В. Гнатюка (Губ'як Л. В.)	303
3.2.5. Творча діяльність диригентського класу Євгена Гунька (Канюка А. Г., Проців Л. Й.)	315
3.2.6. Культурно-просвітницька і педагогічна діяльність Володимира Семчишина (Ороновська Л. Д.)	322
3.2.7. Ігор Пронь – сподвижник культурно-мистецького життя Тернопільщини (Пронь Н. І.)	330

3.2. Концертно-просвітницька діяльність музично-виконавських класів викладачів факультету мистецтв

3.2.1. Творчі колективи та солісти-виконавці класів баяну і гітари

Діяльність класів баяну та гітари факультету мистецтв ТНПУ імені В. Гнатюка спрямована на формування цілісної особистості музиканта-педагога, що вимагає поєднання індивідуальної роботи з виконавцями та їх колективної діяльності у малих інструментальних формах, ансамблях та оркестрах.

Проілюструємо результати діяльності на прикладі кращих випускників класів баяну та гітари доцента, заслуженого працівника культури України А. Баньковського, діяльності ансамблю «Діксиленд» (керівники – А. Баньковський, М. Плахцінський з 2013 р.).

Використання індивідуального підходу та сучасних методик, спрямування на творчий розвиток особистості студента дозволили нам виховати кілька поколінь музикантів-педагогів та виконавців.

Серед кращих студентів перших випусків інструментальних класів – С. Родько, композитор, аранжувальник, ритм-гітарист гурту «Джазова фіра», керівник студії звукозапису ТНЕУ; А. Пожернюк, талановитий баяніст, лауреат Всеукраїнського конкурсу баяністів (Луцьк, 2000); В. Яковенко, дипломант I Всеукраїнського конкурсу баяністів-акордеоністів «Вічний рух» (м. Дрогобич, 2008) та інші (з архіву автора) [29].

Мистецькі відзнаки отримали також учасники фольклорного ансамблю «Музики» Р. Рутецький, М. Плахцінський, О. Малиновський, Р. Мелех, В. Гадуп'як,

як лауреати Міжнародного музичного фестивалю «Срібні струни» (2000) [2; 8]; М. Підколодний, Н. Звір, І. Черненко як дипломанти VI Всеукраїнського фестивалю-конкурсу молодих виконавців української народної музики «З народного джерела» (Рівне, 2006) [29].

Ансамбль народної музики «Музики» (як і «Діксиленд», започаткований А. Баньковським) був відзначений також Дипломом II ступеня (категорія VI-Б) на VI Міжнародному конкурсі баяністів-акордеоністів «PERPETUUM MOBILE» (9 – 13.05.2013 р., м. Дрогобич) та Дипломом I ступеня (категорія VI-Б) на X Міжнародному конкурсі баяністів-акордеоністів «PERPETUUM MOBILE» (29.04 – 9.05.2017 р., м. Дрогобич) [29; 2].

Важливим результатом творчої взаємодії викладача і студентів класу стала плідна участь студентів наступних випусків класів баяну та гітари у конкурсних змаганнях впродовж 2010–2018 рр. Наведемо коротку хронологію (з архіву автора) [29].

2010 р. – В. Максимлюк, В. Сямро (відповідно – дипломи II і III ступеня I туру Всеукраїнської олімпіади з музики (Тернопіль, 2010 р.), Т. Сотула (Диплом конкурсу Перші Всеукраїнські молодіжні Дельфійські ігри (Київ, 2010 р.);

2011 р. – Т. Сотула (Диплом з відзнакою (категорія III-A) на IV Міжнародному конкурсі баяністів-акордеоністів «PERPETUUM MOBILE» (30.04 – 4.05 2011 р., м. Дрогобич);

2012 р. – Т. Сотула, Я. Жовток (Дипломи I ступеня I туру Всеукраїнської олімпіади з музики (Тернопіль, 2012 р.), І. Ящук (Диплом III ступеня цього ж туру);

2013 р. – Т. Сотула, Я. Жовток (Дипломи з відзнакою (категорія III-A) на VI Міжнародному конкурсі баяністів-акордеоністів «PERPETUUM MOBILE» (9 – 13.05.2013 р., м. Дрогобич); Н. Лещук (Диплом Лауреата III-ї премії VIII Міжнародного конкурсу-фестивалю дитячого,

юнацького та молодіжного мистецтва «ЗАКАРПАТСЬКИЙ ЕДЕЛЬВЕЙС-2013» (м. Ужгород);

2017 р. – Ю. Горванко (Диплом Лауреата III ступеня (номінація «Акордеон/Баян») V Міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах «Арт-Домінанта» (5–9.04.2017 р., м. Харків); Г. Івасюк (Диплом Лауреата III ступеня (номінація «Гітара») цього ж конкурсу), Т. Головка (Диплом (номінація «Гітара») цього ж конкурсу); Ю. Горванко (Диплом з відзнакою (категорія III-A) на X Міжнародному конкурсі баяністів-акордеоністів «PERPETUUM MOBILE» (29.04 – 9.05.2017 р., м. Дрогобич).

На згаданому вище престижному V Міжнародному конкурсі виконавців на народних інструментах «Арт-Домінанта» Ю. Горванко виконував I ч. Сонати в класичному стилі e-moll Є. Дербенка, «Oblivion» А. Пьяцолли; Т. Головка – J.K. Merz «Elegia», Leo Brouwer «Danza caracteristica»; Г. Івасюк – Прелюдію №1 e-moll В. Лобоса, «Арабське капричіо» Ф. Таррегі [29].

У 2018 р. студент-магістрант класу доц. А. Банковського Р. Мельничук став лауреатом II ступеня VI Міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах (11–15 квітня 2018 р., Харків). У цьому ж році на XI-му Міжнародному конкурсі баяністів-акордеоністів «PERPETUUM MOBILE» (27–30 квітня 2018 р., Дрогобич) дипломами II ступеня відзначені учасники тріо акордеоністів М. Панасик, А. Величко, С. Буранич. Згадане вище тріо виступило в рамках святкування 60-ліття Тернопільського музичного училища імені Соломії Крушельницької та 25-ліття факультету мистецтв ТНПУ ім. В. Гнатюка.

Зупинимося детальніше на історії класу гітари в ТНПУ ім. В. Гнатюка, який був відкритий у 1993 р. за ініціативи доцента А. Баньковського.

Серед вихованців класу: Г. Кривокульська (веде клас гітари у ДМШ №2 ім. М. Вербицького м. Тернополя), О. Фещур, Г. Ковбасюк, Т. Кісіль (веде клас гітари у ДМШ м. Золочева), С. Блазунь (викладач класу гітари, директор ДМШ смт Маркевичі Волинської області), В. Сямро, А. Тимків (веде клас гітари у ДМШ №1 ім. В. Барвінського м. Тернополя), Н. Каспрук (викладав гітару у Кременецькому ліцеї при КОГПА ім. Тараса Шевченка, в Острівській ДМШ Тернопільського району), І. Ящук (веде клас гітари у ДМШ м. Шумська), І. Федорчак (веде клас гітари у ДМШ №1 ім. В. Барвінського м. Тернополя, артист муніципального оркестру «Воля»).

У сфері виконавства та естрадної музики, у тому числі авторської, реалізують себе С. Порада (група «100 хвилин»), М. Шевяков, М. Безушко (вокаліст гурту Wincent Music), Ю. Васильків (який декілька семестрів удосконалювався у мистецькому закладі Канади), Б. Кравець, А. Кісельов, Н. Сапьяк, згаданий вище Т. Головка та інші.

Таким чином, можемо прослідкувати, що залучення студентів впродовж навчання до різних інструментальних колективів, до концертно-виконавської діяльності сприяє їх творчому зростанню.

Цікавими творчими одиницями факультету стали малі форми та ансамблі гітаристів, які приймали участь у концертному житті кафедри і університету. Першим серед них став квартет гітаристок (1999 р.) у складі Н. Білінська, Ю. Канарок, О. Фещур, З. Кулинич, які виконували різноплановий репертуар. Мішаний інструментально-вокальний склад був утворений у 2012 р. До нього ввійшли: гітаристи Ю. Васильків, С. Порада, М. Шевяков, Я. Жовток (контрабас), О. Тракало (вокал).

З 2016–2017 н. р. діяв секстет у складі гітаристів І. Федорчака, А. Кісельова, Ю. Васильківа, Т. Головка, Н. Сапьяка та Х. Савки (вокал, ударні), який брав участь у

концертному житті міста, університету, факультету. Секстет виконав низку творів у магістерських концертних програмах І. Ящук та І. Федорчака, зокрема, такі твори: Х. Пернамбукао «Кубинський танець», А. Гонсалес «Аргентинська мелодія», «Сальвадор» (іспанський народний танець), В. Мінісетті «Вечір в Венеції» та інші.

Зростанню випускників класу А. Баньковського сприяє співпраця з виконавськими класами ТДМУ ім. С. Крушельницької, з Тернопільською обласною експериментальною школою мистецтв, мистецькими вишами Західної України, зокрема з ЛНМА ім. М. Лисенка.

Так, вихованці класу гітари ТДМУ ім. С. Крушельницької і ТНПУ ім. В. Гнатюка були учасниками знаних в області та Україні інструментальних ансамблів («Дністер» (1972–1976 рр.), «Медобори», «Ватрівчани» та ін.) [3; 43]. У 1980-х – 1990-х рр. гітаристи як учасники ансамблевих груп філармонії співпрацювали з відомими музикантами, які своїм талантом прославили Тернопільщину в Україні та за її межами. Серед них: солісти народні артисти України І. Бобул, О. Пекун, В. Павлік, народний артист Росії О. Серов, заслужені артисти України Любов та Віктор Анісімови, О. Марцинківський та ін. [3].

Ця традиція продовжилася і у наступний період. Так, випускники класу – артисти муніципальних колективів Тернополя (оркестр «Воля», Галицький камерний оркестр та ін.), інструментальних колективів при Тернопільській обласній філармонії («Симфо-джаз» під керуванням заслуженого працівника культури, доцента ТНПУ ім. В. Гнатюка В. Семчишина у 2000-х рр., симфонічного оркестру під керуванням заслуженого діяча мистецтв України М. Кріля; оркестрових груп ансамблю «Надзбручанки» та ін.), учасники художніх колективів РБК області.

Своєрідною «візитівкою» факультету став інструментальний ансамбль «Діксиленд». Його засновник А. Баньковський як учасник гурту «Тернопіль-Брас» (1990-і рр.), створеного з кращих інструменталістів Тернополя, продовжив кращі традиції колективу і заклав їх в основу ансамблю «Діксиленд» як молодіжного творчого осередку. Впродовж діяльності колективу, починаючи від 1999 р., підготовлено і представлено студентській аудиторії, поціновувачам популярної джазової музики у м. Тернополі та в області ряд концертних програм. Колективу було доручено почесну місію представляти майстрів мистецтв Тернопільщини у концерті-звіті в м. Києві (Палац культури «Україна», 11.11.2000 р.) [29; 2].

Цікаві інтерпретації різнопланових творів у виконанні «Діксиленду» були включені до конкурсних програм Міжнародних фестивалів «Зустрічі друзів» у м. Шлезвіг-Гольштайн (Німеччина, 2000 р.), м. Кіль (Німеччина, 2002), до програм, які звучали в м. Сеул (Південна Корея) впродовж гастрольних турів 2001, 2004 років [29].

Відповідно до видової специфіки інструментального ансамблю «Діксиленд», цікавою є робота з укладання репертуару, з яким виступають не лише солісти-студенти, а й відомі тернопільські митці, для прикладу – заслужені артисти України Б. Репка, М. Блаженко, заслужений працівник культури України Н. Овод, викладачі факультету А. Ороновський, О. Волович.

Сьогодні у репертуарі колективу понад 30 творів, значне місце серед яких займають обробки та аранжування А. Баньковського [2]. Серед них – твори, характерні для цього напрямку інструментального ансамблевого музикування, зокрема: А. Браславський «Діксиленд», В. Бечер «Блюз білого кота», К. Веласкес «Бесаме мучо», Є. Бернет «Шестеро в космосі», J. Simmons «Moo juice», Дж. Шенбергер «Маленька квіточка», Дж. Ленон «Yesterday», С. Рундель «Хепі бенд»,

Max Fredman «Rok around the clock», латино-американський танець «Бразилія», А. Воссен «Карусель», З. Абреу «Тіко-тіко» (в обробці А. Баньковського), К. Мейвуд «Pasadena» (в обробці М. Шамлі), Gipsy Kings «Бамболейо» (в обробці А. Баньковського), музична класична перлина «Адажіо» Т. Альбіноні та інші.

Серед «українського блоку» репертуару – «Галицькі забави» В. Конончука, українські народні пісні «Ой, під вишнею» (в обробці Л. Міллера), «Вівці ж мої, вівці», «Сумна я була», «Ой, там на горі» (в обробці В. Конончука), «Порізала пальчик» (в обробці О. Смоляка), «Із сиром пироги», «Розпрягайте хлопці коней», «Чорна гора» (з репертуару ансамблю «Вася Club»), «Гуцулка Ксеня» Я. Барнича (в обробці А. Баньковського).

Вдалими є інтерпретації авторських пісень «Намалюй мені ніч» (слова М. Петриненка, музика М. Скорика, обробка В. Конончука), «Червона троянда» (слова А. Татарченка, музика А. Горчинського, обробка М. Шамлі), відомої «O sole, mio» Є. Капуа (в обробці А. Баньковського), які виконують у супроводі ансамблю солісти заслужений артист України Б. Репка, заслужений працівник культури України Н. Овод, викладачі кафедри А. Ороновський, О. Волович, магістранти М. Фок та інші.

Специфіка вузівського навчання зумовлювала постійне оновлення складу учасників колективу впродовж 1999 – 2018 рр. Основу складу «Діксиленду» склали: А. Баньковський (керівник ансамблю, акордеон, банджо), Р. Плахцінський (труба), М. Плахцінський (кларнет), Р. Мелех (ударні), І. Фрайт (тромбон, туба), С. Воробель (тромбон), В. Драгомирецький (тромбон), А. Білий (туба).

Серед учасників ансамблю «Діксиленд» у різні періоди були студенти тубісти Ф. Щур (завідувач музичним відділенням Чортківського гуманітарного педагогічного коледжу ім. О. Барвінського), В. Рибак (учасник відомого

вокального колективу «Тріода»), трубачі Т. Томин (викладач Тернопільської ДМШ № 1, учасник творчого колективу «Зелений барабан», Муніципального колективу «Оркестра Волі»), С. Храпливий (учасник «Оркестри Волі»), І. Волохата (магістрант музичного мистецтва, вчитель ЗОШ м. Тернополя), С. Волохатий; саксофоністи Є. Водяний, М. Яцишин, В. Витрикуш; В. Мельник (тромбон), В. Хомик (ударні) та інші.

Ансамбль «Діксиленд» у різні роки відзначений дипломами I, II ступеня управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації, подякою управління культури Тернопільської облдержадміністрації за участь у творчому звіті-концерті майстрів мистецтв Тернопільської області 11.11.2000 р. в Національному Палаці Україна м. Київ та грамотами ТНПУ ім. В. Гнатюка [29; 2].

Керівником колективу на сьогодні є випускник факультету мистецтв М. Плахцінський, який поєднує викладацьку роботу із виконавською як артист оркестру Тернопільського академічного театру імені Т. Шевченка, Муніципального колективу «Оркестра Волі», своїм прикладом залучаючи випускників факультету до активної концертної діяльності.

Отже, згадані вище колективи ведуть значну концертно-просвітницьку діяльність на Тернопіллі, дають можливість творчого пошуку і мистецького росту новим поколінням талановитої молоді краю.

Список використаних джерел

1. Ансамбль бандуристів ТНПУ імені Володимира Гнатюка побували на «SECOND WORLD MUSIC WEEK» в Китаї. URL: <http://tnpu.edu.ua/news/1630/>.
2. Баньковський А. Вокально-інструментальні ансамблі як навчальні осередки (на прикладі ТНПУ ім. В. Гнатюка). Слов'янське музичне мистецтво в контексті європейської культури: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів. Вінниця: ТОВ «Нілан», 2015. С. 52-55.
3. Баньковський А., Лемішка Я. Тернопільська обласна філармонія як осередок культурного життя регіону (друга половина XX – початок XXI ст.). Молодь і ринок. 2017. № 6 (149). С. 99–103.
4. Бойко Т. Якщо не співаємо, день видається нецікавим. Свобода. 2003. №9 (1621). С. 4.
5. Бурбан М. Українські хори та диригенти: монографія. Дрогобич : Посвіт, 2007. – 668 с.
6. Вербицька Т. Одна до музики любов (маестро з обласної філармонії В. Семчишину – 50). Вільне життя. 1999. 1 трав.
7. Вербицька Т. Чотири голоси злилися воедино. Вільне життя. 1999. 5 червня. С. 4.
8. Виспінський І. «Срібні струни» бандури – з посвятою. Фестиваль-конкурс. Свобода. 2006. № 35 (2037). С. 6.
9. Вітер В. Симфоджаз-оркестр відзначив ювілей. Вільне життя. 2002. 6 квіт. С. 4.
10. Гринчук І. До проблеми опанування навчально-виконавським репертуаром (на прикладі творчості Богдани Фільц). Молодь і ринок. 2008. № 2 (37). С. 20–24.

11. Гринчук І. Роль родини Барвінських у діяльності Тернопільської «Просвіти». Василь Барвінський і сучасна музична культура: збірник наукових праць / упор. В. Грабовський, Л. Філоненко, Л. Німилович. Дрогобич: Посвіт, 2012. С. 89–99.
12. Гринчук І., Бурська О. Проблеми музичного мислення: теорія і методика розвитку. Діалектика музичного логосу та ейдосу: навч.-метод. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 224 с.
13. Гринчук І., Горбач О. До проблеми оновлення навчального репертуару фортепіанними творами українських композиторів. Слов'янське музичне мистецтво в контексті європейської культури: матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції. Вінниця: ТОВ «Нілан», 2015. С. 16–20.
14. Губ'як Д. В. Грай, «Кобзарю». Наукове видання: монографія / відп. ред. Т.М. Баран. Львів: «ТеРус», 2010. 280 с.+ 12 с. іл.
15. Губ'як Д. В. Кобзарство Тернопільщини: соціокультурний аспект. Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Івано-Франківськ, 2014. Випуск 2829. Ч. 2. С. 151–156.
16. Губ'як Д. В. Ой есть в лісі калина. Аранжування для ансамблів бандуристів. Львів: «ТеРус», 2009. 12 с.
17. Кашкадамова Н. Виконавська інтерпретація у фортепіанному мистецтві ХХ сторіччя: підручник. – Львів: КІНПАТРИ ЛТД, 2014. 344 с.
18. Кобзарство Тернопілля. Вісник Тернопільського обласного осередку Національної спілки кобзарів України. Спецвипуск. Тернопіль, 2006. 4 с.
19. Любка Колесса, українська піаністка: Статті та матеріали / ред.-упор.: Н. Кашкадамова, В. Бобицька. Львів: Літопис, 2011. 460 с.

20. М'ясков К. О. Концертіно №3 для бандури з оркестром (клавір): ноти / упоряд. та метод, рекоменд. Д. Губ'як. Львів: «ТеРус», 2009. 24 с.
21. Масол Л., Гринчук І. Фортепіано (1–12 класи). Програми з профільних предметів для спеціалізованих шкіл музичного профілю / упор. О. В. Корнілова, О. В. Гайдамака. Х.: Вид-во «Ранок», 2009. С. 75–112.
22. Михайлюк О. Твори композиторів Тернопілля ХХ – початку ХХІ століття в класі основного музичного інструмента (скрипка). Стратегії підвищення якості мистецької освіти в контексті змін сучасного соціокультурного простору. матеріали і тези І міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 13–14 жовтня 2017 р.). Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2017. С. 22–26.
23. Музична Тернопільщина: бібліографічний покажчик / уклад. В. Я. Миськів, вступ. ст. О. С. Смоляк, ред. Г. Й. Жовтко. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 288 с.
24. На музичних меридіанах. Тернопільському музичному училищу ім. Соломії Крушельницької – 50 / ред. М. Ониськів, упор. М. Подкович. Тернопіль: Джура, 2008. 120 с.
25. Ніколайчук Г. Bravo, «Акорде!». Вільне життя. 2017. № 43 (15883). С.5.
26. Перший обласний фестиваль – конкурс кобзарського мистецтва «Кобза», присвячений 191-й річниці від Дня народження Т. Г. Шевченка: буклет. Тернопіль, 2005. 32 с.
27. Приватний архів Баньковського А. / Архів неупорядкований.
28. Приватний архів Буркацької О. / Архів неупорядкований.
29. Приватний архів Гринчук І. / Архів неупорядкований.
30. Приватний архів Губ'яка Д. / Архів неупорядкований.

31. Приватний архів Канюки А. / Архів неупорядкований.
32. Приватний архів Михайлюк / Архів неупорядкований.
33. Приватний архів Проня І.І. / Архів неупорядкований.
34. Приватний архів Проців Л. / Архів неупорядкований.
35. Пронь Ігор Іванович / Б. Петраш // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. / редкол.: Г. Яворський та ін. Тернопіль : Видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2009. Т. 4. С. 679.
36. Проців Л. Історія музичної педагогіки в Україні: навч. посіб. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2013. 230 с.
37. Проців Л. Педагогічні засади Василя Барвінського. Василь Барвінський в контексті європейської музичної культури: статті та матеріали / редактор-упорядник О. Смоляк. Тернопіль: Астон, 2003. С. 98–103.
38. Проців Л. Становлення фахової музичної педагогіки в Галичині. Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. Тернопіль, 2001. № 2. С. 32–37.
39. Родько О. Народження колективу-особистості. Свобода. 2003. №8. (1620). С. 5.
40. Семчишин В. «Усе мое життя минає в нотах»: розмова із керівником симфоджаз-оркестру. Свобода. 2002. 26 березня.
41. Симфоджаз-оркестр: Творча біографія (1992–2002). Тернопіль, 2002. 8 с.
42. Смоляк О. Микола Миколайович Шамлі. Творчий портрет. Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. 100 с.
43. Стельмащук З. М. Творча діяльність народно-інструментальних оркестрових колективів Тернопільщини II половини ХХ – початку ХХІ ст. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство.

- За ред. О. С. Смоляка. Тернопіль. Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. №2. С. 55–56.
44. Фортепіанні твори М. Вериківського: навч.-метод. посіб. / упоряд.: І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль: Астон, 2016. 106 с. (12 іл.).
45. Фортепіанні твори українських композиторів: навч. посіб. / упоряд.: І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2017. 132 с.
46. Чарівні струни та голоси з України ансамблю бандуристів з ТНПУ ім. В. Гнатюка зривали бурні аплодисменти та овації у Франції. URL: http://tnpu.edu.ua/news/1250/?clear_cache=Y.
47. Чубата Д. Коли пісня виходить у люди. Вільне життя. 2014. №49. (15577). С. 5.
48. Шпак В. І. Пішов у вічність музикант // Alma mater в іменах... Кременець : Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Т. Шевченка, 2015. Кн. 3. С. 44–53.